VOCABULARI

Potser durant la lectura d'aquesta publicació us haureu trobat amb paraules que desconeixieu. En aquest breu apartat hem pretès definir els mots que ens han semblat més específics relacionats amb l'arquitectura tradicional i amb termes històrics a fi de solucionar possibles dubtes.

Acumulacions de pedres: acumulacions de pedres originades per la neteja d'un terreny que es vol utilitzar per a l'activitat pagesa.

Aixart: El diccionari català-valencià-balear Alcover-Moll comenta que aquest mot és només usat a la zona de l'Empordà i ens remet a l'obra de Víctor Català *Solitud* per al seu coneixement. Defineix el mot com la part d'un corral sense sostre i que és on surt el bestiar quan fa calor o en estar cansat de trobar-se reclòs. Ens ha semblat però, que el terme pot estar més relacionat amb el mot eixermerar que significa netejar d'esbarzers, de mates, un camp, un marge, un camí... és a dir artigar-lo. Es diu que un terreny artigat és un terreny eixermat. A més, l'eixermetaire és l'equivalent a l'artigaire. L'ús del mot aixart, tant present a la parla oral dels més grans podria correspondre's, doncs, a la intensa activitat agrícola de la muntanya.

Arc de descàrrega: arc situat al damunt de la porta i sobre el qual recau tot el pes del pis superior de la barraca. Impedeix que el pes de la barraca es concentri en la llinda d'entrada, fet que provocaria el seu esfondrament.

Arquitectura de la pedra seca: arquitectura en la qual s'utilitza pedra extreta del sòl i col.locada sense cap tipus de lligam.

Barraca: construcció de pedra seca, de diferents mides, que servia per a refugi i habitacle temporal de pagesos i pastors.

Barraca refugi: petita barraca utilitzada només per al refugi temporal d'un o dos pastors o pagesos.

Barraca mitjana: barraca de mitjanes dimensions utilitzada com a habitatge temporal de pastors i pagesos.

Barraca monumental: barraca de grans dimensions, d'arquitectura complexa, utilitzada com a habitatge semipermanent de pastors i pagesos.

Barraquista: operari especialitzat en la construcció de barraques de pedra seca.

Carrerades: camí ramader, que segueix el bestiar quan puja a muntanya o en baixa.

Cisterna: dipòsit destinat a conservar l'aigua de la pluja.

Clapers: camps d'on, per al seu conreu, hom ha tret les pedres i les ha apilonades.

Cocons:	forats fets en un dels murs de la barraca on es desaven les eines o el càntir d'aigua.
Corral:	Lloc tancat destinat a tenir-hi el bestiar.
Cortal:	pati tancat amb parets i en part cobert, destinat a tancar-hi eventualment el bestiar.
Emfiteusi:	contracte pel qual un senyor dóna a una altra persona el domini útil d'una cosa immoble, tot retenint-ne el domini directe, a canvi de rebre un cànon, de l'emfiteuta o senyor útil.
Fil.loxera:	Malaltia de la vinya causada per un insecte molt petit, que ataca les arrels dels ceps. L'arribada d'aquest insecte a partir dels anys 1880 i 1881 a Catalunya va suposar la ruïna de la vinya i al Montgrí.
Forn de calç:	construcció de pedra lligada amb calç, revestida a la seva part interior, utilitzada per a la producció de calç a partir de la pedra calcària.
Jaça:	Prat on fa estació, on sojorna, el bestiar.
Llibres de censos:	llibres on s'anotaven els pagaments que hom realitzava per a la utilització de terrenys pertanyents a l'Ajuntament, entre ells, els de la muntanya.
Magatzems d'eines:	petites estructures de pedra seca amb compartiments on els pagesos i els pastors guardaven les eines.
Murs de marge:	murs fets de pedra seca utilitzats per aguantar el sòl d'un terreny quan hi ha un desnivell.
Murs de feixa:	murs de pedra seca utilitzats per a la contenció de terres o la delimitació de terrenys.
Paravents:	murs de pedra seca, adossats a les barraques, que servien per resguardar la porta del vent.
Pasquers:	Cobraments efectuats pel dret de pasturar els ramats foranis.
Patrimoni cultural:	conjunt de béns materials i no materials heretats del passat, gaudits en el present i que mereixen ésser conservats per al futur.
Pedres d'aigua:	forats o clots d'origen natural, fets en determinades pedres, on s'acumula aigua de la pluja de la muntanya i hi roman permanentment.
Refrescadors:	petites estructures de pedra seca, encarades a tramuntana, amb un forat al mig on es col.locava el càntir d'aigua amb la intenció de mantenir-la fresca.
Transhumància:	Migració anual dels ramats, cap a les terres baixes a l'hivern i cap a les muntanyes a l'estiu, per aprofitar millor les pastures.
Universitat:	Nom que rebia antigament l'Ajuntament.